

Bune practice în profesia de consilier juridic în cadrul DGASPC

În data de 14.07.2026, începând cu orele 18, a avut loc un workshop cu tema **Bune practice în profesia de consilier în cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului**.

Link-ul de acces a fost: <https://meet.google.com/syk-yuri-iap>

Invitată a fost d-na Loredana STAN **consilier juridic** la DGASPC sect.1, București, drd. al Facultății de Sociologie și Asistență Socială a Universității București, cu peste 17 ani de experiență în sistem.

1. PREZENTAREA INVITATEI

Invitata a stat acasă timp de 18 ani, apoi a studiat și a ajuns consilier juridic, specializată fiind acum în sprijinirea victimelor infracțiunilor, practic este un serviciu stipulat în legislația specială, prevăzut demult, datorită Directivei UE nr. 29/2012. Serviciul este funcțional doar de curând și se ocupă de protecția victimelor infracțiunilor săvârșite cu violență, indiferent că vorbim despre victime adulte sau copii.

În cadrul serviciului violență, lucrează cu persoane trecute prin situația de violență, bullying, părinți divorțați care nu se înțeleg cu privire la copil, cazurile clasice de violență sexuală, emoțională, neglijarea, intoxicații, adică așadar, orice formă de violență.

2. BUNE PRACTICI ÎN ACTIVITATEA DE CONSILIER JURIDIC ÎN CADRUL DGASPC

2.1. Cadrul legal

Cadrul legal este complex întrucât vizează mai multe legi, hotărâri de guvern, acte europene și internaționale, ordine privind diverse metodologii și/sau standarde. De aceea, în continuare, vom analiza pe scurt, principalele acte normative și cele mai relevante aspecte pentru bunele practici în profesia de consilier juridic la serviciul specializat de sprijinire a victimelor infracțiunilor cu violență.

Cea mai importantă lege este legea nr. 272 din 21 iunie 2004, modificată și republicată privind protecția și promovarea drepturilor copilului¹, de aceea o vom aprofunda.

Legea reglementează cadrul legal privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului, iar autoritățile publice, furnizorii privați acreditați, precum și persoanele fizice și persoanele juridice responsabile de protecția copilului sunt obligate să respecte, să promoveze și să garanteze drepturile copilului stabilite prin *Constituție* și lege, în concordanță cu prevederile *Convenției Organizației Națiunilor*

¹ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/269160>

Unite cu privire la drepturile copilului. Orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului, care se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socioafectiv și la viața de familie.

Acest principiu, al interesului superior al copilului, este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal și va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, demersuri ce vor fi întreprinse de autoritățile publice și de furnizorii privați acreditați, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.

Autoritățile publice, furnizorii privați acreditați, precum și persoanele fizice și persoanele juridice responsabile de protecția copilului sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei.

Criteriile legale în determinarea interesului superior al copilului au în vedere *cel puțin* următoarele aspecte:

- a) nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie;
- b) opinia copilului, în funcție de vârsta și gradul de maturitate;
- c) istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor;
- d) capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia;
- e) menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a dezvoltat relații de atașament.

Căror copii li se aplică această lege ? Aceasta se explică în art. 3, adică beneficiază de prevederile acestei legi:

- a) copiii cetățeni români aflați pe teritoriul României;
- b) copiii cetățeni români aflați în străinătate;
- c) copiii fără cetățenie aflați pe teritoriul României; d) copiii solicitanți de azil sau beneficiari ai unei forme de protecție în România, acordată în condițiile [Legii nr. 122/2006](#) privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare; (la 03-07-2022, Litera d) din Articolul 3 , Capitolul I a fost modificată de punctul 1, Articolul I din Legea nr. 191 din 28 iunie 2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 652 din 30 iunie 2022)
- e) copiii cetățeni străini aflați pe teritoriul României, în situații de urgență constatate, în condițiile prezentei legi, de către autoritățile publice române competente.

De asemenea, este relevant în sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) *copil* - persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, potrivit legii;
- b) *familie* - părinții și copiii acestora;
- c) *familie extinsă* - rudele copilului, până la gradul III inclusiv, cu care copilul sau familia acestuia a menținut relații personale și contacte directe; (la 03-07-2022, Litera c) din Articolul 4 , Capitolul I a fost

modificată de punctul 2, articolul I din legea nr. 191 din 28 iunie 2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 652 din 30 iunie 2022.

d) familie substitutivă - persoanele, altele decât cele care aparțin familiei extinse, inclusiv afinii până la gradul III, cu care copilul sau familia acestuia a menținut relații personale și contacte directe, precum și persoana, familia sau asistentul maternal care asigură creșterea și îngrijirea copilului, în condițiile legii; (la 03-07-2022, Litera d) din Articolul 4, Capitolul I a fost modificată de Punctul 2, Articolul I din Legea nr. 191 din 28 iunie 2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 652 din 30 iunie 2022.

e) plan individualizat de protecție - documentul prin care se realizează planificarea serviciilor, prestațiilor și a măsurilor de protecție specială a copilului, pe baza evaluării psihosociale a acestuia și a familiei sale, în vederea integrării copilului care a fost separat de familia sa într-un mediu familial stabil permanent, în cel mai scurt timp posibil;

f) plan de servicii - documentul prin care se realizează planificarea acordării serviciilor și a prestațiilor, pe baza evaluării psihosociale a copilului și a familiei, în vederea prevenirii abuzului, neglijării, exploatării, a oricăror forme de violență asupra copilului, precum și a separării copilului de familia sa;

g) reprezentant legal al copilului - părintele sau persoana desemnată, potrivit legii, să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile părintești față de copil.

Conform articolul 5, copiii au dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor, în condițiile prezentei legi. Răspunderea pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului revine în primul rând părinților, aceștia având obligația de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile față de copil ținând seama cu prioritate de interesul superior al acestuia.

În subsidiar, responsabilitatea revine colectivității locale din care fac parte copilul și familia sa. Autoritățile administrației publice locale au obligația de a sprijini părinții sau, după caz, alt reprezentant legal al copilului în realizarea obligațiilor ce le revin cu privire la copil, dezvoltând și asigurând în acest scop servicii diversificate, accesibile și de calitate, corespunzătoare nevoilor copilului. Intervenția statului este complementară, întrucât acesta asigură protecția copilului și garantează respectarea tuturor drepturilor sale prin activitatea specifică realizată de instituțiile statului și de autoritățile publice cu atribuții în acest domeniu.

Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii:

a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;

b) egalitatea șanselor și nediscriminarea;

c) responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești;

d) primordialitatea responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului;

e) descentralizarea serviciilor de protecție a copilului, intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și furnizorii privați acreditați; (la 03-07-2022, sintagma: organismele private autorizate a fost înlocuită de pct. 52, art. I din legea nr. 191 din 28 iunie 2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 652 din 30 iunie 2022)

f) asigurarea unei îngrijiri individualizate și personalizate pentru fiecare copil;

g) respectarea demnității copilului;

h) ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate;

i) asigurarea stabilității și continuității în îngrijirea, creșterea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție;

j) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;

k) asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului;

l) interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie.

Drepturile prevăzute de această , sunt garantate tuturor copiilor fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, de gradul și tipul unei deficiențe, de statutul la naștere sau de statutul dobândit, de dificultățile de formare și dezvoltare sau de alt gen ale copilului, ale părinților ori ale altor reprezentanți legali sau de orice altă distincție.

În orice cauză care privește drepturi ale copilului, instanța verifică dacă înțelegerile dintre părinți sau ale acestora cu alte persoane respectă interesul superior al copilului.

Drepturile copilului sunt prevăzute în capitolul II, respectiv Secțiunea 1 intitulată Drepturi și libertăți civile. Conform acestei legi, copilul are dreptul la stabilirea și păstrarea identității sale. Acesta este înregistrat imediat după naștere și are de la această dată dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, dacă este posibil, de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit, crescut și educat de aceștia. Copilul are dreptul de a-și păstra cetățenia, numele și relațiile de familie, în condițiile prevăzute de lege, fără nicio ingerință. ***Dacă se constată că un copil este lipsit, în mod ilegal, de elementele constitutive ale identității sale sau de unele dintre acestea, instituțiile și autoritățile publice sunt obligate să ia de urgență toate măsurile necesare în vederea restabilirii identității copilului.***

În scopul realizării unor drepturi, unitățile sanitare care au în structură secții de nou-născuți și/sau de pediatrie au obligația de a angaja un asistent social sau, după caz, de a desemna o persoană cu atribuții de asistență socială. În vederea stabilirii identității copilului părăsit în unități sanitare sau găsit ori a părinților acestuia, organele de poliție și serviciile publice comunitare de evidență a persoanelor, competente, au obligația de a desemna una sau mai multe persoane responsabile, care să realizeze, cu celeritate, demersurile ce le revin, potrivit legii, pentru înregistrarea nașterii copilului și să transmită datele de identificare direcției generale de asistență socială și protecția copilului sau, după caz, serviciului public de asistență socială. Persoanele desemnate de instituțiile specializate au obligația efectuării demersurilor de stabilire a identității părinților copiilor părăsiți în unitățile sanitare, în situația în care aceștia au fost identificați și nu au întocmit certificatul de naștere.

În situația în care copilul este părăsit de mamă în maternitate, unitatea medicală are obligația să sesizeze telefonic și în scris direcția generală de asistență socială și protecția copilului și organele de poliție, în termen de 24 de ore de la constatarea dispariției mamei. În termen de 5 zile de la sesizarea prevăzută la alin. anterior, se întocmește un proces-verbal de constatare a părăsirii copilului, semnat de reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, reprezentantul poliției și al maternității; când starea de sănătate a copilului permite externarea, în baza procesului-verbal, direcția generală de asistență socială și protecția copilului va stabili măsura plasamentului în regim de urgență pentru copil. În termen de 30 de zile de la întocmirea procesului-verbal, poliția este obligată să întreprindă verificările specifice privind identitatea mamei și să comunice rezultatul acestor verificări direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

În situația în care mama este identificată, *direcția generală de asistență socială și protecția copilului va asigura consilierea și sprijinirea acesteia în vederea realizării demersurilor legate de întocmirea actului de naștere.* În situația în care, în urma verificărilor efectuate de poliție, nu este posibilă

identificarea mamei, *direcția generală de asistență socială și protecția copilului* transmite serviciului public de asistență socială în a cărei rază administrativ-teritorială s-a produs nașterea dosarul cuprinzând certificatul medical constatator al nașterii, procesul-verbal prevăzut la alin. (2), dispoziția de plasament în regim de urgență și răspunsul poliției cu rezultatul verificărilor. În termen de 5 zile de la primirea documentației prevăzute la alin. (5), serviciul public de asistență socială are obligația de a obține dispoziția de stabilire a numelui și prenumelui copilului, în conformitate cu prevederile [Legii nr. 119/1996](#) cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de a face declarația de înregistrare a nașterii la serviciul de stare civilă competent. În termen de 24 de ore de la înregistrarea nașterii copilului, serviciul public de asistență socială are obligația de a transmite direcției generale de asistență socială și protecția copilului actul de înregistrare a nașterii copilului.

În situația copilului părăsit de părinți în alte unități sanitare, a cărei naștere nu a fost înregistrată, obligația de a realiza demersurile prevăzute de lege pentru înregistrarea nașterii copilului revine serviciului public de asistență socială în a cărei rază administrativ-teritorială a fost părăsit acesta, cu respectarea procedurii prevăzute la art. anterior.

În situația copilului găsit în familie sau într-un loc public, precum și a celui părăsit de părinți în alte unități sanitare, a cărei naștere nu a fost înregistrată, obligația de a realiza demersurile prevăzute de lege pentru înregistrarea nașterii copilului revine *serviciului public de asistență socială* în a cărei rază administrativ-teritorială a fost găsit sau părăsit copilul. Expertiza medico-legală necesară pentru înregistrarea nașterii copilului este gratuită.

Metodologia privind realizarea obligațiilor ce revin autorităților administrației publice locale, instituțiilor și profesioniștilor implicați în prevenirea și intervenția în cazurile de copii aflați în situație de risc sau părăsiți în unități sanitare/secții/compartimente de specialitate obstetrică-ginecologie și neonatologie/alte unități sanitare care oferă servicii medicale pentru copii se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și cu Ministerul Sănătății.

Unitățile sanitare, unitățile de protecție socială, serviciile de îngrijire de tip rezidențial, entitățile fără personalitate juridică, alte persoane juridice, precum și persoane fizice care internează sau primesc în îngrijire femei gravide ori copii care nu posedă acte pe baza cărora să li se poată stabili identitatea sunt obligate să anunțe, în termen de 24 de ore, în scris, autoritatea administrației publice locale în a cărei rază își au sediul sau, după caz, domiciliul, în vederea stabilirii identității lor, precum și direcția generală de asistență socială și protecția copilului de care aparțin, în vederea luării în evidență. Cel care ia un copil pentru a-l îngriji sau proteja temporar, până la stabilirea unei măsuri de protecție în condițiile legii, are obligația de a-l întreține și, în termen de 48 de ore, de a anunța autoritatea administrației publice locale în a cărei rază teritorială își are sediul sau domiciliul.

Copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament. Copilul are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior. Părinții sau un alt reprezentant legal al copilului nu pot împiedica relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului. În caz de neînțelegere între părinți cu privire la modalitățile de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu copilul, instanța va stabili un program în funcție de vârsta copilului, de nevoile de îngrijire și educare ale acestuia, de intensitatea legăturii afective dintre copil și părintele la care nu locuiește, de comportamentul acestuia din urmă, precum și de alte aspecte relevante în fiecare caz în parte. Criteriile prevăzute la alin. anterior vor fi avute în vedere și la

stabilirea programului de relații personale și cu celelalte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie. Programul de relații personale, pentru copilul care a împlinit vârsta de 14 ani se stabilește numai cu consimțământul acestuia. În situația în care copilul refuză să își dea consimțământul, programul de relații personale se stabilește de către instanța judecătorească. (la 03-07-2022, Articolul 17 din Secțiunea 1 , Capitolul II a fost completat de pct. 3, art. din Legea nr. 191 din 28 iunie 2022, publicată în M. Of. nr. 652 din 30 iunie 2022)

Relațiile personale se pot realiza prin:

- a) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană care are, potrivit prezentei legi, dreptul la relații personale cu copilul;
- b) vizitarea copilului la domiciliul acestuia;
- c) găzduirea copilului, pe perioadă determinată, de către părintele sau de către altă persoană la care copilul nu locuiește în mod obișnuit, cu sau fără supravegherea modului în care relațiile personale sunt întreținute, în funcție de interesul superior al copilului; (la 08-04-2016, Lit. c) a alin. (1) al art. 18 a fost modificată de [pct. 1 al art. unic din LEGEA nr. 52 din 30 martie 2016 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 253 din 5 aprilie 2016.](#))
- d) corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul;
- e) transmiterea de informații copilului cu privire la părintele ori la alte persoane care au, potrivit prezentei legi, dreptul de a menține relații personale cu copilul;
- f) transmiterea de către persoana la care locuiește copilul a unor informații referitoare la copil, inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau școlare, către părintele sau către alte persoane care au dreptul de a menține relații personale cu copilul;
- g) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană față de care copilul a dezvoltat legături de atașament într-un loc neutru în raport cu copilul, cu sau fără supravegherea modului în care relațiile personale sunt întreținute, în funcție de interesul superior al copilului.

Transmiterea informațiilor prevăzute la alin. (1) lit. e) și f) se va face cu respectarea interesului superior al copilului, precum și a dispozițiilor speciale vizând confidențialitatea și transmiterea informațiilor cu caracter personal. (3) Părintele la care copilul locuiește are obligația de a sprijini menținerea relațiilor personale ale copilului cu celălalt părinte, prevăzute la alin. (1). **Legea nr. 272 din 21 iunie 2004** este actul normativ fundamental din România care reglementează protecția și promovarea drepturilor copilului, fiind armonizată cu prevederile Convenției ONU în domeniu.

Așadar, o sinteză a celor mai importante prevederi și concepte din această lege se referă la următoarele aspecte:

1. Principiul suprem: Interesul superior al copilului

Întreaga lege gravitează în jurul **interesului superior al copilului**. Acest principiu stipulează că în absolut toate deciziile, acțiunile sau demersurile (luate de părinți, autorități, școli sau instanțe judecătorești), binele, dezvoltarea armonioasă și echilibrul socioafectiv al copilului trebuie să aibă prioritate absolută.

2. Principiile generale de aplicare

Pe lângă interesul superior, legea se bazează pe câteva direcții clare:

- **Nediscriminarea:** Toți copiii beneficiază de aceleași drepturi, indiferent de rasă, etnie, religie sau dizabilitate.
- **Responsabilitatea primordială a părinților:** Familia este mediul natural și ideal pentru creșterea copilului.

- **Descentralizarea:** Serviciile de asistență socială și protecție sunt gestionate la nivel local (prin DGASPC și primării).
- **Prioritatea mediului familial:** Dacă copilul trebuie separat de părinți, se caută soluții în familia extinsă (rude) sau substitutivă (asistenți maternali), instituționalizarea fiind ultima soluție.

3. Drepturile fundamentale ale copilului

Legea detaliază o serie de drepturi esențiale pe care statul și societatea trebuie să le garanteze:

- **Dreptul la identitate:** Dreptul la un nume, la o cetățenie și dreptul de a-și cunoaște părinții.
- **Dreptul la menținerea relațiilor personale:** Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi. În caz de divorț sau separare, are dreptul să mențină o relație cu ambii părinți (dacă acest lucru nu contravine interesului său).
- **Dreptul la exprimarea opiniei:** Copilul are dreptul de a fi ascultat în toate deciziile care îl privesc. **În orice procedură judiciară sau administrativă, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie** (pentru cei sub 10 ani este opțională, în funcție de discernământ).
- **Dreptul la imagine și viață privată:** Este interzisă orice acțiune care afectează imaginea publică sau demnitatea copilului.
- **Sănătate, educație și odihnă:** Dreptul la asistență medicală, la o educație adaptată nevoilor și dreptul la timp liber, joacă și activități recreative.
- **Protecție împotriva abuzului:** Legea interzice strict orice formă de exploatare, abuz fizic sau emoțional, tratamente degradante și **interzice aplicarea pedepselor corporale** de către părinți sau educatori.

4. Obligațiile părinților și intervenția Statului

- **Părinții** (sau reprezentanții legali) au datoria de a crește copilul în condiții optime pentru dezvoltarea sa, să îl supravegheze și să coopereze cu el.
- **Statul** are obligația de a sprijini familiile vulnerabile pentru a preveni abandonul sau separarea. Statul intervine coercitiv doar atunci când familia pune în pericol siguranța copilului.

5. Sistemul de protecție specială

Dacă un copil rămâne lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților (abuz, neglijare, abandon, decesul părinților), legea instituie măsuri de protecție specială (aplicate în baza unui plan individualizat de protecție):

1. **Plasamentul:** Se realizează cu prioritate la rude (până la gradul IV), la familii/persoane atestate, sau la un asistent maternal. La stabilirea plasamentului se va urmări menținerea fraților împreună. Serviciile de tip rezidențial (case de tip familial/centre) sunt o măsură de excepție.
2. **Plasamentul în regim de urgență:** O măsură rapidă (luată de DGASPC sau instanță) pentru copiii aflați în pericol iminent în propria familie.
3. **Supravegherea specializată:** Se aplică copiilor care au comis fapte penale, dar nu răspund penal (sub 14 ani sau fără discernământ dovedit).

Un alt normativ de referință este Hotărârea nr. 49 din 19 ianuarie 2011 pentru aprobarea **Metodologiei-cadru** privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a **Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională** privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.²

² <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/126229->

Hotărârea Guvernului nr. 49/ 2011 reprezintă practic „manualul de proceduri” sau instrumentul operațional care pune în aplicare prevederile Legii nr. 272/2004 în situațiile de criză. Dacă Legea 272 stabilește drepturile, această hotărâre explică **cum** trebuie să colaboreze instituțiile statului pentru a salva și proteja efectiv copilul aflat în pericol.

Actul normativ aprobă două mari **Metodologii**, sintetizate mai jos:

PARTEA I (Anexa 1): Metodologia privind violența asupra copilului și violența în familie

Această primă parte reglementează modul în care profesioniștii intervin în cazurile de abuz (fizic, emoțional, sexual), neglijare și violență domestică.

1. Conceptul cheie: Munca în Rețea și Echipa Multidisciplinară Legea recunoaște că nicio instituție nu poate rezolva singură un caz de abuz. Prin urmare, se instituie **obligativitatea lucrului în echipă**. Echipa multidisciplinară este formată, de regulă, din: asistentul social (din primărie sau DGASPC), polițistul de proximitate/judiciar, medicul de familie, cadrul didactic/consilierul școlar și psihologul.

2. Etapele clare ale intervenției:

- **Sesizarea (Identificarea):** Orice persoană (inclusiv vecini, profesori, medici) sau instituție care are o suspiciune de abuz are obligația să sesizeze Serviciul Public de Asistență Socială (SPAS/Primăria) sau DGASPC (la nivel județean). Există și Telefonul Copilului ca instrument de semnalare.
- **Evaluarea inițială:** Se face rapid (în maxim 48 de ore, sau imediat în regim de urgență) de către o echipă (ex: asistent social + polițist) direct la domiciliul copilului pentru a vedea dacă viața îi este pusă în pericol. Dacă pericolul e iminent, copilul este scos din familie (plasament în regim de urgență).
- **Evaluarea detaliată (complexă):** Echipa multidisciplinară investighează profund situația medicală, psihologică, socială și juridică a copilului și a familiei.
- **Planul de intervenție:** Se întocmește un plan concret de reabilitare a copilului (ex. consiliere psihologică, tratament medical) și de sprijin/responsabilizare a părinților.
- **Monitorizarea:** Cazul nu se încheie după intervenție; situația este monitorizată periodic pentru a preveni recidiva.

3. Reguli stricte de conduită:

- *Victima nu este audiată de mai multe ori inutil, pentru a evita revictimizarea (re-traumatizarea prin povestirea repetată a abuzului).*
- Confidențialitatea identității copilului este strictă.

PARTEA a II-a (Anexa 2): Metodologia privind copiii exploatați prin muncă, victime ale traficului și copiii migranți

Această parte se adresează unor categorii vulnerabile extrem de specifice, unde intervenția implică și alte autorități (Inspectoratul Teritorial de Muncă, Poliția de Frontieră, DIICOT, Ministerul Afacerilor Externe).

1. Copiii exploatați sau cu risc de exploatare prin muncă

- Dacă un copil este depistat muncind în condiții care îi periclitizează sănătatea, siguranța sau educația (inclusiv cerșetoria), intervin echipe mixte formate din asistenți sociali, polițiști și inspecitori de muncă (ITM).
- Scopul prioritar este scoaterea imediată a copilului din mediul exploatator, reintegrarea lui școlară și, dacă e cazul, sancționarea angajatorilor sau a părinților care îl forțează să muncească.

2. Copiii victime ale traficului de persoane

- Acești copii sunt considerați automat **victime**, nu infractori, chiar dacă au fost forțați să comită ilegalități (ex. furturi din buzunare, prostituție).

- Se pune accent pe siguranța fizică a copilului (ascunderea lui de traficanți), asistență juridică, medicală și psihotraumatologică imediată. Intervenția se face în strânsă coordonare cu Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane (ANITP) și procurorii specializați.

3. Copiii români migranți victime ale violenței pe teritoriul altor state

- Această secțiune reglementează situația copiilor români neînsoțiți, găsiți abandonați sau abuzați în străinătate (frecvent în țări din UE).
- Se activează rețeaua diplomatică (consulatele României, Ministerul de Externe) în colaborare cu autoritățile statului respectiv și DGASPC-urile din România.
- Repatrierea se organizează doar după ce se face o evaluare în România (pentru a vedea dacă familia naturală sau extinsă din țară îl poate primi în siguranță). Dacă întoarcerea în familia din România reprezintă un risc pentru copil, el va fi repatriat direct în sistemul de protecție al statului român.

În mod categoric, H.G. nr. 49/2011 a schimbat paradigma în România de la intervenții izolate la o **viziune integrată**. Hotărârea interzice practic instituțiilor să spună "*nu e de competența noastră*" și le obligă să comunice și să acționeze împreună (Poliție - Școală - Asistență Socială - Spital), punând pe primul loc siguranța fizică și emoțională a copilului, prin proceduri rapide (uneori în regim de urgență absolută).

Legea nr. 211 din 27 mai 2004³ este actul normativ de bază în România care reglementează drepturile persoanelor care au suferit de pe urma unei infracțiuni. Dacă în mod tradițional sistemul penal se concentra în principal pe prinderea și pedepsirea infractorului, această lege mută o mare parte din atenție pe **nevoile, protecția și refacerea victimei**.

Cei mai importanți piloni ai acestei legi sunt structurați mai jos:

1. Cine beneficiază de această lege? Definiția victimei

Legea nu protejează doar **victima directă** (persoana fizică ce a suferit un prejudiciu fizic, moral sau material în mod direct prin săvârșirea unei infracțiuni), ci și **membrii familiei** (soț/soție, copii, părinți, persoane aflate în întreținere) în cazul în care victima directă a decedat din cauza infracțiunii.

2. Dreptul fundamental la informare

Polițiștii, procurorii și judecătorii au obligația legală să informeze victima, încă de la primul contact și într-un limbaj simplu, pe care să îl înțeleagă, despre:

- Dreptul de a face plângere și de a oferi probe.
- Dreptul de a primi asistență juridică (avocat gratuit) și asistență psihologică.
- Dreptul de a fi informată cu privire la stadiul dosarului penal (dacă solicită acest lucru).
- Măsurile de protecție de care poate beneficia și dreptul de a cere despăgubiri.

3. Asistența psihologică și juridică gratuită

Legea garantează accesul la servicii de suport pentru a ajuta victima să depășească trauma și să facă față procesului penal:

- **Consilierea psihologică:** Victimele infracțiunilor grave (violență, agresiuni sexuale, trafic de persoane, terorism) sau membrii familiilor acestora au dreptul la consiliere psihologică gratuită (oferită de regulă pe o perioadă de până la 6 luni, cu posibilitate de prelungire).
- **Asistența juridică gratuită:** Statul asigură un avocat din oficiu pentru victimele unor infracțiuni grave sau pentru victimele care nu dispun de mijloacele materiale necesare pentru a-și angaja un avocat, astfel încât să nu fie dezavantajate în proces.

4. Protecția victimei în timpul procesului penal (Evitarea revictimizării)

Pentru a preveni ca victima să fie re-traumatizată de însăși participarea la procesul penal, legea impune măsuri stricte de protecție:

³ <https://legislatie.just.ro/public/detaliidocument/52468>

- Audierile trebuie făcute astfel încât să se evite, pe cât posibil, contactul vizual sau fizic cu infractorul (ex: utilizarea camerelor cu oglinzi unidirecționale sau audierea prin videoconferință).
- Asigurarea unor săli de așteptare separate în instanțe și parchete, pentru ca victima și familia ei să nu stea lângă agresor sau apropiatii acestuia.
- Protejarea datelor de identitate și a adresei victimei, pentru a preveni intimidarea sau răzbunarea din partea infractorului.

5. Compensațiile financiare acordate de Stat (Cel mai important mecanism)

Acesta este pilonul central al legii. Dacă o persoană a fost victima unei infracțiuni grave (tentativă de omor, vătămare corporală gravă, viol, trafic de persoane, terorism) **și nu își poate recupera paguba de la infractor** (pentru că acesta este necunoscut, a fugit, sau nu are bani/bunuri), Statul Român preia responsabilitatea și îi plătește victimei compensații financiare.

- **Ce se compensează ?** Cheltuielile medicale de spitalizare și tratament, daunele materiale distruse prin infracțiune, pierderile de venit (dacă victima nu a mai putut munci) și, în caz de deces, cheltuielile de înmormântare și pensia de întreținere pentru copii.
- **Cum se obțin ?** Există o comisie specială (Comisia pentru acordarea compensațiilor financiare victimelor infracțiunilor) care funcționează pe lângă fiecare Tribunal. Victima trebuie să depună o cerere la această comisie.
- **Ce reprezintă voucherele de urgență?** Mai recent (prin actualizări ale legii), statul poate acorda un avans sub formă de vouchere pentru acoperirea nevoilor urgente ale victimei (cazare, hrană, transport, medicamente) în primele zile de la comiterea infracțiunii.

Concluzie: Legea 211/2004 creează o plasă de siguranță pentru cetățeni. Ea recunoaște că, pe lângă prinderea vinovatului, statul are o datorie morală și legală să sprijine omul care a suferit, să îl consilieze psihologic, să îl protejeze de agresor și, la nevoie, să îi acopere pierderile financiare grave cauzate de infracțiune.

Un alt act normativ relevant pentru serviciul specializat din cadrul DGASPC este **Ordinul nr. 288 din 6 iulie 2006** pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind managementul de caz în domeniul protecției drepturilor copilului.⁴

Ordinului nr. 288/2006, care aprobă *Standardele minime obligatorii privind managementul de caz în domeniul protecției drepturilor copilului* reprezintă instrumentul de bază pentru asistenții sociali și specialiștii din sistemul de protecție a copilului din România, stabilind modul în care trebuie abordat, planificat și monitorizat fiecare caz în parte. Vom prezenta succint cele mai relevante noțiuni.

1.Scopul și definirea managementului de Caz

- **Scopul standardelor:** Asigurarea unei abordări unitare, coerente, eficiente și profesioniste în lucrul cu copiii aflați în situații de risc sau de vulnerabilitate, pentru a le proteja drepturile și a le asigura bunăstarea.
- **Definiție:** Managementul de caz este definit ca o metodă de lucru prin care se coordonează, se furnizează și se monitorizează serviciile necesare pentru a răspunde nevoilor complexe ale copilului și familiei sale, implicând o echipă multidisciplinară.

2.Principiile Fundamentale

Ordinul pune accent pe respectarea unor principii esențiale în lucrul cu copiii:

- **Interesul superior al copilului:** Toate deciziile trebuie luate având prioritate bunăstarea și nevoile acestuia.

⁴ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/73764>

- **Abordarea individualizată:** Fiecare caz este unic, iar intervenția trebuie adaptată nevoilor specifice ale copilului.
- **Munca în echipă multidisciplinară:** Deciziile și evaluările sunt realizate de o echipă formată din asistent social, psiholog, medic, cadru didactic etc.
- **Parteneriatul și participarea:** Implicarea activă a copilului (în funcție de vârstă și gradul de maturitate) și a familiei în luarea deciziilor.
- **Confidențialitatea:** Protejarea datelor și informațiilor despre copil și familie.

3. Rolul Managerului de Caz

Managerul de caz este piesa centrală a acestui proces. Atribuțiile sale principale includ:

- Coordonarea echipei multidisciplinare.
- Strângerea informațiilor și elaborarea rapoartelor de evaluare.
- Elaborarea **Planului Individualizat de Protecție (PIP)** sau a **Planului de Servicii**.
- Facilitarea comunicării între instituții, specialiști, copil și familie.
- Monitorizarea implementării planului și a progresului înregistrat.

4. Etapele Managementului de Caz

Standardele prevăd un parcurs clar, împărțit în etape succesive, care trebuie urmate obligatoriu pentru fiecare dosar:

1. Identificarea și preluarea cazului (Referirea):

Semnalarea situației de risc (prin sesizare, autosesizare etc.) și deschiderea formală a dosarului.

2. Evaluarea inițială:

O analiză rapidă pentru a determina dacă viața sau siguranța copilului sunt în pericol imediat și dacă se impune o măsură de protecție în regim de urgență.

3. Evaluarea detaliată (complexă):

O investigație amănunțită realizată de echipa multidisciplinară asupra situației sociale, psihologice, medicale și educaționale a copilului și a familiei sale.

4. Planificarea serviciilor și a intervenției:

Redactarea **Planului de Servicii** (pentru prevenirea separării copilului de familie) sau a **Planului Individualizat de Protecție - PIP** (dacă s-a instituit o măsură de protecție specială, cum ar fi plasamentul). Aceste documente stabilesc obiective clare, termene și responsabilități.

5. Furnizarea serviciilor (Implementarea):

Punerea în practică a măsurilor și serviciilor stabilite în plan (ex: consiliere, sprijin financiar, plasament, terapie).

6. Monitorizarea și revizuirea:

Urmărirea periodică a modului în care se derulează planul. PIP-ul trebuie revizuit la intervale regulate (de regulă la 3 luni, 6 luni sau ori de câte ori se schimbă situația copilului) pentru a vedea dacă obiectivele au fost atinse sau dacă necesită ajustări.

7. Închiderea cazului:

Etapa finală, care intervine atunci când obiectivele din plan au fost îndeplinite (ex: reintegrarea cu succes în familie, adopția), copilul a împlinit 18 ani (și nu își continuă studiile), sau când situația de risc a fost definitiv înlăturată. La închidere se face o evaluare finală a situației.

Practic, Ordinul nr. 288/2006 transformă asistența socială din domeniul protecției copilului dintr-o abordare pur administrativă într-un proces dinamic, bazat pe obiective clare, echipe mixte de specialiști și un responsabil unic (managerul de caz) care garantează că traseul copilului în sistem este coerent și orientat spre rezolvarea definitivă a situației sale de risc.

O sinteză structurată a **Metodologiei din 12 februarie 2021** (aprobată prin Ordinul comun al MMPS, MAI și MJ nr. 173/65/3.042/C/2021) privind *evaluarea și intervenția multidisciplinară și interinstituțională în acordarea serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor*⁵, va fi prezentată în continuare.

Acest document reprezintă un instrument esențial de lucru pentru autorități (Poliție, Direcțiile de Asistență Socială, Justiție), având scopul de a crea o „plasă de siguranță” integrată pentru persoanele care au fost victime ale unei infracțiuni.

1. Scopul și obiectivele acestei metodologii

Scopul principal constă în asigurarea unei abordări coordonate (interinstituționale și multidisciplinare) pentru a proteja victimele infracțiunilor, a le oferi sprijinul necesar (psihologic, juridic, social) și a preveni **victimizarea secundară** (traumatizarea suplimentară a victimei prin interacțiunea cu autoritățile sau sistemul de justiție).

Crearea unui traseu clar prin metodologia operaționalizează modul în care Poliția, Parchetul și *Compartimentele pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor (CSVI)* (înființate în cadrul DGASPC-urilor județene/de sector) colaborează pas cu pas.

2. Principiile Fundamentale se reflectă în intervenția autorităților care se bazează pe:

- Evitarea victimizării secundare și respectarea demnității umane.
- Garantarea siguranței victimei (protejarea împotriva actelor de răzbunare sau a intimidării).
- Abordarea centrată pe nevoile victimei (atenuarea efectelor negative și repararea prejudiciilor).
- Parteneriatul interinstituțional (nicio instituție nu acționează izolat).

3. Etapele Managementului de Caz pentru Victime

Metodologia este structurată pe un parcurs logic al intervenției, împărțit în mai multe capitole/etape:

A. Identificarea, informarea inițială și referirea

- Primul contact, de regulă, are loc cu organele de poliție. Polițistul are obligația să identifice imediat nevoile urgente ale victimei (medicale, de siguranță).
- Victima trebuie informată clar, într-un limbaj accesibil, despre drepturile sale (dreptul la asistență medicală, psihologică, consiliere juridică gratuită, compensații financiare din partea statului).
- Cu acordul victimei, organele de poliție sau alte autorități o direcționează către *Compartimentul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor (CSVI)* din județul de domiciliu.

B. Evaluarea victimei

Odată ajunsă la CSVI (sau prin deplasarea echipei la victimă), echipa multidisciplinară realizează evaluarea pentru a stabili vulnerabilitatea acesteia.

- Se evaluează starea fizică, psihologică, contextul social și gradul de risc.
- *Victimele deosebit de vulnerabile* (ex. minorii, victimele violenței domestice, ale traficului de persoane, ale infracțiunilor sexuale) beneficiază de măsuri speciale (audiere în condiții speciale, protecție sporită etc.).

C. Acordarea serviciilor de sprijin și protecție

Pe baza evaluării, se stabilește un plan concret de măsuri. Serviciile oferite de CSVI sau prin parteneri pot include:

- Consiliere psihologică și terapie pentru depășirea traumei.
- Consiliere juridică (explicarea procedurilor penale, îndrumare pentru obținerea de ordine de protecție sau asistență juridică gratuită).
- Sprijin pentru obținerea de compensații financiare de la stat (în special pentru infracțiuni grave, cu violență).

⁵ <https://share.google/eT2NWZ2qcHALM3zP2>

- Referirea către servicii sociale rezidențiale (adăposturi) dacă siguranța victimei este amenințată acasă.

D. Monitorizarea și „Registrul Special”

- Monitorizarea:** Cazul nu este abandonat după prima intervenție. Progresele victimei sunt monitorizate pe parcursul procesului penal și după aceea.
- Registrul special:** Metodologia reglementează înființarea și completarea unui *Registru special al victimelor infracțiunilor*.⁶ Acesta centralizează datele (cu respectarea strictă a confidențialității și GDPR) pentru a avea o evidență clară a serviciilor oferite, facilitând comunicarea între instituții și raportarea statistică.

Metodologia din 12 februarie 2021 transformă modul în care statul român interacționează cu victimele infracțiunilor. Trece de la un sistem axat exclusiv pe pedepsirea vinovatului, la un **sistem centrat pe victimă**, în care Poliția, Asistența Socială și Justiția sunt obligate să comunice rapid și eficient, astfel încât victima să primească protecție imediată, consiliere și sprijin de-a lungul întregului proces traumatic.⁷

2.2. Activități concrete

Practic sunt o echipă mixtă, formată dintr-un jurist, un psiholog și un asistent social care cooperează pe o paletă largă de situații de violență pentru a sprijini victimele violențelor.

Practic, merg în școli pentru sesizările privind cazurile de bullying școlar sau mergem pe teren în cazurile în care copiii din diverse familii se află în situații de risc, pentru a lua măsurin precum plasament sau plasament de urgență. Invitata precizează că niciun caz nu seamănă unul cu altul, trebuie să iei decizii destul de rapid și să ai în vizor tot timpul interesul superior a minorului și consilierea cât mai completă și corectă a tuturor victimelor.

Uneori sunt situații foarte sensibile pentru copii, părinți, dar ei și instanțele trebuie să evalueze cu atenție fiecare caz și să monitorizeze atât părintele nerezident, cât și părintele rezident.

Rolul specialistului este să stea pe centru, să încerce să fie obiectiv, să urmărească exact interesul superior al minorului, să vada în ce mod îl poate proteja. Responsabilitatea principală rezidă în respectarea principiului primordialității, adică responsabilizarea părinților acasă la ei, a identifica dacă părinții copiilor fac sau nu față provocărilor, iar specialiștii să intervină în situații de neglijare. Cele mai multe abuzuri, de cele mai multe ori sunt fizice. Cu acest nou amendament în legea specială, se poate acționa prin plasament la nivelul familiei când există acordul părinților, adică se dă plasament prin protecție, dar când părinții nu sunt de acord, legea prevede că specialiștii trebuie să meargă în instanță pentru a obține plasamentul în regim de urgență al copilului către instituție, până când situația familială se stabilizează. Ei îl iau foarte repede din familie când se constată situații de neglijare, apoi părinții sunt în monitorizare doi-trei ani, dacă nu sunt situații de abuz clare. Dacă se constată că nu au condițiile locative adecvate, stau în casa dezafectată,

⁶ <https://mmuncii.gov.ro/legislatie-servicii-sociale/>

⁷ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fundamental_rights_report_2022-_romania_.pdf#:~:text=victims.%20The%20methodology%20implements%20existing%20legislation%20and,for%20children%20and%20victims%20of%20human%20trafficking.

nu merg la școală, stau în condiții improprii de locuit sunt monitorizați părinții, li se pun în vedere obligațiile și într-un final, dacă nu sunt de acord, ei ajung să-i ia din mediul familial.

Altă situație ar fi cazurile de bullying, din ce în ce mai dese din 2023, cu manifestări de violență. Și aici este o Metodologie, școlile trebuie să refere cazurile la DGASPC care, prin serviciile specializate, au rolul de a evalua situația, de a constata dacă au fost afectați copiii, indiferent dacă sunt copii agresori sau sunt cei victimizați. În aceste situații, psihologul îi interviează și face un raport detaliat, apoi propune includerea copiilor în programe de consiliere psihologică, pe o perioadă scurtă pentru că sunt mulți copii și nu există disponibilitatea fizică. Cu acest prilej se dau și se discută și niște recomandări părinților.

Alta categorie o reprezintă victimele adulți ale infracțiunilor. Este cazul situațiilor de infracțiuni cu violență omor, vătămare corporală, pornografie infantilă, trafic, viol, agresiune sexuală, racolarea minorelor, fapte foarte grave, enumerate și de legea nr. 211/2004.

Abordarea socială specifică fiecărui caz este primordială, apoi sfârșesc prin a cere asistență juridică în cazul victimelor. Aceasta din urmă se referă la drepturile pe care le are, de unde le poate obține și care e procedura prin care le poate obține.

Pentru aceasta se face echipă din consilier juridic, psiholog și asistent, care urmăresc situația, starea și nevoile victimei din momentul respectiv și, în funcție de ce tipuri de nevoi se constată, se propun măsuri pentru servicii de consiliere psihologică sau de asistență medicală, dacă e nevoie sau referirea către adăposturi protejate, locuințe protejate. Dacă vorbim de violență domestică sunt îndrumate către poliție, pentru online protecție. Există multe drepturi despre care victimele nu au cunoștință. Și datoria lor, ca specialiști este să le informeze, dar victimele vor lua decizia individual. Chiar a fost o modificare de lege în martie 2026 a Codului penal, referitor la plângerea prealabilă a victimei, modificare care reprezintă o realizare fenomenală, căci victima chiar dacă își retrage plângerea, acțiunea penală/ procesul penal își continuă etapele.

De ce este foarte bine acum ? O victimă venea de multe ori la DGASPC, dar până acum se relua toată procedura de la momentul zero, de fiecare dată când venea la ei. Acum chiar dacă renunța, acțiunea merge în continuare și victima nu mai poate fi șantajată. Pentru specialiști acesta este un pas f. important.